

Van der Wurff, boomkweker en praktijkopleider:

‘Te weinig sortimentskennis op school’

“Een perfecte stage”, vindt derdejaars Mark Verstappen. Hij komt een half jaar lang twee dagen in de week naar boomkweker Van der Wurff en doet er heel veel sortimentskennis op. Wel leuk, maar dat is toch eigenlijk het werk van de school, denkt Van der Wurff.

Chris van der Wurff, boomkweker in Heeze, heeft lang gearzeld om een stagiair te nemen. Maar hij is heel tevreden over Mark Verstappen (19), derdejaars in de driejarige hoveniersopleiding op het mbo Helmond van Helicon Opleidingen. “Mark is heel gemotiveerd en leert snel.” Het verwonderde Van der Wurff wel dat hij zo weinig sortimentskennis had. Dat is voor hem toch de basis van het vak. In zijn tijd was daar op de lagere tuinbouwschool veel aandacht voor. Mark, afkomstig van een kwekerij met sierheesters, deed vmbo (landbouw en natuurlijke omgeving) op het Varendonck College, een scholengemeenschap in Asten en Someren. Ze moeten er volgens een docent van deze school nu 126 plantensoorten kennen. Maar hij verwacht dat deze

basale sortimentskennis hoogstwaarschijnlijk weer van het rooster verdwijnt. “Jammer”, zegt hij. Of ze er intussen iets van opsteken, is volgens hem afhankelijk van motivatie en van de richting die ze na het vmbo willen gaan.

Dan het mbo, waar je echt voor een hoveniersopleiding kiest. Er is volgens Van der Wurff veel te weinig aandacht voor plantenkennis. Hij is, aldus Marcel Langenhuizen, docent groene ruimte in Helmond, zeker niet de enige die vindt dat leerlingen onvoldoende plantenkennis hebben.

Marges

Van der Wurff heeft een bedrijf van drie hectare met 1.500 soorten. Heel veel buiten het normale sortiment, vertelt hij. Moerbei is zijn specialis-

me. Verder heeft hij vele soorten esdoorn, berk en krent, “alle soorten van a tot z.”

Hij wil de natuurlijke vorm van de bomen bewaren. Een plataan gaat de hoogte in, een moerbei met horizontale takstand is effectiever als lei-boom. Bomen zoeken hun eigen weg en dat moet je respecteren, vindt hij. Van der Wurff heeft na de lagere tuinbouwschool nog een paar jaar vakschool (leerlingwezen) gedaan. “Ik wilde zo snel mogelijk werken.” Zijn vader had een boomkwekerij waar hij aanvankelijk begon met ‘de gewone dingen’. Bijzonder sortiment was een hobby, en die hobby nam de overhand. Hij concentreerde zich niet op de traditionele *mainstream*, maar stortte zich op wat hij noemt: “de marges van de boomkwekerij”. Het is een eenmansbedrijf, een bewuste keuze om de handen vrij te

FOTO: JON VAN DEN BORN

aangaat, maar het kost me veel tijd.”
 “Ik vind dat de school er zich veel te makkelijk vanaf maakt. Als je zo voortdobbert, kom je daar straks met een absoluut gebrek aan plantenkennis vandaan. Ik hoor dat ze er sortimentskennis deels ook van een cd-rom moeten leren. Maar je moet de planten voelen, ruiken, proeven.”
 “Het leuke is dat hij de school heeft duidelijk gemaakt dat er iets moest gebeuren. Ze hebben nu twee uur plantenkennis per week, een uur extra. Ik heb verder niet zoveel kritiek op school, alleen de basis ontbreekt. Dat is een beetje zonde. Misschien verwacht ik teveel, maar ergens zit er toch iets mis.”
 Mark bevestigt die constatering. “De hoveniersopleiding zit volgens mij helemaal verkeerd in elkaar.” Hij vindt het te breed, “teveel dingen die er niet bijhoren”. “Zo’n project Landjuweel bijvoorbeeld. Ik denk dat het vrijwel overbodig is. Het staat te ver van de praktijk, de echte werkzaamheden die we (als hovenier) moeten gaan doen.” Bovendien denkt hij dat

▲ **Praktijkopleider Van der Wurff en leerling Mark Verstappen: sortimentskennis is de basis. Met goede plantenkennis kun je in de hele sector terecht**

houden. Af en toe neemt hij tijdelijke krachten aan. Geen stagiaires. “Mijn ervaringen met stage, 25 jaar geleden, was dat je klusjes moest opknappen. Als je je mond niet opendeed, leerde je er helemaal niets. Ik wilde dat andere mensen niet aandoen. Maar Mark (door zijn vader naar de boomkweker verwezen) vertelde dat ze stages tegenwoordig anders aanpakken. Ik heb besloten om het te proberen. Maar dan wel op de manier zoals ik het vroeger gewild zou hebben.”

Inspiratie

“Mijn verwachting was dat leerlingen van de middelbare toch een behoorlijke sortimentskennis zouden hebben. En dat je dan hier de kersen op de taart kunt zetten. Zonder basis kun je niks met bijzondere soorten. Wil je leren fietsen, dan moet je toch weten waar de trappers zitten. En zo moet je planten kennen wil je tuinen aanleggen.”

“We liepen de eerste dag de kwekerij op, het veld in en daarna het bos door. Goed, eik, berk en beuk dat

“Ze kwamen kijken of ik wel geschikt was als stagebedrijf. Dan zou ik wel willen zien of jullie ook geschikt zijn als school, heb ik teruggekaatst”

ging nog, maar hazelnoot of els, dat werd al moeilijk. Dat lag niet aan Mark, maar aan de opleiding. We hebben afgesproken dat we elke dag vijftien soorten zouden leren; hij komt twee dagen per week, dus dat is dertig soorten. We zijn begonnen met het simpele spul. We zijn door het dorp gefietst en hebben in plantsoenen en tuinen gekeken. Een halve dag werken, alle facetten van het werk op zo’n kwekerij, en een halve dag op pad.”

“Nu, na een paar maanden, heeft Mark een aardige sortimentskennis. We doen nog steeds dertig soorten per week. Hij heeft de smaak te pakken. Als hij hier met wat meer basis was gekomen, had hij meer spannende dingen kunnen leren, maar hij heeft denk ik een goede stage. Ik zie ook dat hij het pakt, dat het licht

plantenkennis inspiratie geeft en tot leuke ideeën kan leiden voor tuinen. “Zonder een goede basiskennis kun je geen tuin maken. En als dat er goed in zit, kun je andere dingen aanleren en kunnen bijvoorbeeld aspecten van Landjuweel naar voren komen.”
 Van der Wurff: “Ik heb wel een keer een bezoekje gehad van Helicon Opleidingen. Ze kwamen kijken of ik wel geschikt was als stagebedrijf. Dan zou ik wel willen zien of jullie ook geschikt zijn als school, heb ik teruggekaatst. Ik had de leraar sortimentskennis wel eens willen spreken.”

Perfect

“We doen er alles aan”, zegt Marcel Langenhuizen. In de driejarige opleiding moeten ze 950 soorten kennen, →

in de vierjarige zelfs 1.200. Dat zijn bomen, heesters, coniferen, vaste planten, klimplanten, waterplanten, één- en tweejarigen, bol- en knolgewassen en bosplantsoen. Ze leren dat in de les, twee uur per week, buiten de les van een cd-rom van het Ontwikkelcentrum en ze krijgen als stageopdracht mee elke dag vijf plantnamen op te schrijven en kenmerken te benoemen. “Ja, natuurlijk moeten ze zoveel mogelijk met het plantenmateriaal werken”, erkent hij. “Er zijn te weinig leerlingen die van plantenkennis een hobby maken. Je probeert ze wel te motiveren, bijvoorbeeld door op het belang te blijven hameren, maar, vooral in de eerste jaren van de opleiding, valt dat niet mee. Zodra ze merken waar het goed voor is, dan worden ze soms wel wakker.” Of Van der Wurff ze nog wil wekken, is de vraag. “Als er een volgende stagiair komt, moet hij echt een betere

basis hebben. Ik zeg niet, ik doe het niet meer, maar het moet wel onder bepaalde voorwaarden. Hij moet ook veel willen leren. En het moet klikken. Want ik zit nu eigenlijk het werk van de school te doen.” Het belang van de sector is uiteindelijk ook het belang van het bedrijf, erkent hij. “Als je de plantjes kent, kun je in het hele vakgebied terecht. Maar als sector maken we ons toch wel zorgen. Waar halen we de vaklui vandaan? Ik vind in het algemeen dat mijn vakgenoten onvoldoende het belang van de opleiding en de stage onderkennen.” “Dit was voor mij ook een leerproces. Ik heb wel allemaal vooroordelen, maar je moet het toch een keer ervaren. Wat weet nu zo’n leerling en hoever kun je komen? Mark paste precies in het verhaal. Dus zei ik, dat doen we.” Na deze stage gaat hij verder op de

zelfde weg. Van der Wurff heeft hem gewezen op een boomkwekerij die een botanische tuin combineert met een tuincentrum. “Daar kan hij zich verder verdiepen in kleine planten en heesters. Zo is hij in een jaar tijd helemaal bijgespijkerd.” “Dit is een perfecte stage”, zegt Mark. “Je leert heel veel. Ik word er niet op uitgestuurd van ga maar aan het werk en we zien je vanavond wel weer, maar ik krijg hier heel veel van het bedrijf te zien van wat ik had willen zien, en zelfs nog meer. Ik krijg nu pas in de gaten wat er allemaal voor mooie planten zijn.” Wat de toekomst gaat brengen – boomkweker, hovenier – daar heeft hij nog geen idee van. “Maar met goede plantenkennis kun je in al dat soort bedrijven terecht.” ∞

Ton van den Born